

אופי רייך

מנכ"ל "החקלאית"

יוסי מלול - משק הבקר
hmb-malul@icba.org.il

ההנהלה הפעילה של "החקלאית" פועלת לשמר את ההיסטוריה וגם לחדש ולהיות מעודכנים בטכנולוגיה המודרנית. משקיעה בהשכלת המשך של הרופאים וגם משלמת להם שכר ראוי תמורת תוספת עבודה. מובילה מתן שירות מיטבי לרפתנים וגם פועלת למניעת מחלות אזוריות ועונתיות. **אופי רייך, "מנכ"ל החקלאית", חש הרבה נחת ביום הולדת האגודה**

ד"ר נדב גלאון, בנינו תערוכה מתמדת שמציגה את רופאי החקלאית שפרשו.

"החקלאית" הייתה ונשארה של החקלאים, הם הקובעים את המדיניות שלה ואת תקציבה. היו תקופות שהארגון היה בסכנה קיומית, אך כיום הוא בפריחה. 164 מתוך 165 הרפתות השיתופיות הקיימות מקבלות שירות וטרינרי מאיתנו.

בענף החלב יש רמת פרגון גבוהה, מהגבוהות ביותר, בכל קנה מידה, ובודאי בארגונים כלכליים שיש ביניהם תחרות בתחומים שונים.

אנחנו ארגון פתוח בעולם העסקי, התועלת של כל החברים בקבוצת הרפתנים היא מדהימה. לצערי, בעולמות אחרים אנחנו לא כאלה - בצאן ובבקר לבשר.

מבחינה מקצועית ענף הרפת הוא המוביל בעולם. הרפתן הישראלי מביא

יהול אגודה מורכבת כמו "החקלאית", אינו דבר קל, ככל וכלל. **אופי רייך**, מבית לחם הגלילית, מנהל את האגודה מעל ל-10 שנים ועושה שם עבודה טובה מאוד. יחד עם הרופא הראשי, **ד"ר נדב גלאון**, הובילו לייצוב האגודה, להחזרת חברים רבים שפרשו לרפואה פרטית ולשקט מרשים ביחסי העבודה עם הרופאים מחד ועם המשתמשים, מנגד. גם הלקוחות-הרפתנים וגם הרופאים, מפרגנים לאגודה ורואים בשיטת העבודה המיוחדת של החקלאית - מודל ייחודי ומועיל מאוד לעדר, לרפתן ומעורר עניין וסיפוק אצל הרופא. אמנם מחיר השירות נראה גבוה, אך התועלת שבו מבטיחה עדר בריא ופורה. שגרת העבודה של רפואה יוזמת ומונעת מתאימה לעדר ולרפתן הישראלי ולכן גם מצליחה מאוד. ובכל זאת יש דברים מסקרנים שרצינו לשאול את המנהל, על מה שקורה כיום באגודה וגם על התחזית הצפויה בעתיד.

לפני 10 שנים הייתה החקלאית בגרעון גדול. מהלך ההתייעלות הפסיק את התקציב הגרעוני והצלחנו אף לאפשר, תמורת עבודה נוספת, לשלם תוספת שכר לרופאים. הלחץ הכלכלי על האגודה פחת וכיום היא מתנהלת בתקציב מאוזן וביציבות

עד כמה ההיסטוריה של החקלאית והעקרונות שהתוו המייסדים, הם נר לרגליך כמנכ"ל האגודה?

נכתב כבר בעבר, ש"עם שלא מכבד את עברו, עתידו לוטה בערפל". כשקוראים את התקנון של החקלאית, כל הדורות שמרו על חלק ניכר ממה שרצו המייסדים.

הקשר עם הפנסיונרים חשוב מאוד ואנחנו עושים פעילות איתם, מפגש פעם בשנה, התחלנו לנבור ולהחזיר את ההיסטוריה. ע"פ רעיון שהעלה

אופי רייך, שורד יפה בניהול החקלאית

אפי בן מושב בית לחם הגלילית ומכיר את ההווה המושבית

ד"ר מוטי ליברבוים מזרין עובדים תאילנדים בתהליך ההמלטה

יבוא עצמאי של תרופות. המהלך הוריד, באופן משמעותי, את מחירי התרופות ופתח לנו צוהר להרוויח ממכירת תרופות לרפתנים ובעיקר, בעבור מכירה לגורמי חוץ. התשלום של החברים לחקלאית הוא בעבור מימון התקורה. המהלך הביא אותנו לעבוד באופן יותר כלכלי, הרופאים מחויבים על המלאי שהם מחזיקים. הפרדנו בין תרופות לריפוי ולמניעה (יובש, חיסון). אפשרנו לחקלאים לראות כמה הם משתמשים בתרופות, גם בהשוואה בין משקים ואפשרנו ניתוח העלויות לפי רופא. כיום מוטל על הרופא לדון עם המשק לגבי מדיניות השימוש בתרופות, כדי לשפר את היעילות הכלכלית.

לרופא החקלאית אין רווח כלשהו ממכירת תרופות ללקוח ולכן הוא משוחרר לבחון את מתן התרופות מבחינת בריאות הבהמות, בריאות הציבור והתועלת הכלכלית בלבד.

למרות, שהחקלאית משאירה עודף מהעלות הישירה של התרופה, יצרנו הפרדת רשויות שסוג התרופות ואישורן נקבע ע"י הרופא הראשי, באופן בלעדי, ואני כמנהל עוסק בכללים המסחריים.

אתם מתפתחים גם ליחידת מחקרים עצמאית, זה קצת יומרני, לא?

מחקרים עצמאיים הם השלב הנוסף שבו מביאים לביטוי את היכולות הגבוהות של החקלאית והידע הרב שנצבר אצל רופאיה ובמחלקת רפואת העדר. מחקרים מביאים עניין נוסף לרופאים וגם למקור רווח לחקלאית.

תוצאות מעולות בתנאים הקשים ואחת הרגליים הצלחה זו היא "החקלאית".

"החקלאית" משכילה להתעלות מעל להחלטות כלכליות לטווח הקצר, ונותנת שירות ללקוחות שחברה מסחרית רגילה הייתה נמנעת מלשרתם, כמו חקלאים הנמצאים במקומות מרוחקים, וזאת במחיר אחיד לכולם. כשמביטים על התנהלות החברה, לאורך השנים, רואים כחוט השני התמקדות של הארגון במתן שירות מיטבי לחברים.

למרות נקודות השפל שפקדו את הארגון במהלך שנות קיומו, הצלחנו לשמור על אותן מטרות יסוד.

מדינת ישראל נמצאת בנקודת מפגש של שלוש יבשות. על כן אנו "נהנים" מהרבה מחלות. בסביבתנו הקרובה יש מדינות עולם שלישי שמסתירות מידע ואפילו חיות הבר אינן נבהלות מהגבול בינינו לבין שכנינו ואפילו, ובוודאי, החיידקים והוירוסים המגיעים מהמדינות השכנות - החקלאית מהווה, כל הזמן, הגורם שמנסה להתמודד עם הבעיות הנוצרות כתוצאה מכך. לאורך השנים עוסקת "החקלאית" במחקרי שדה ובפתרון בעיות, וגם ב-1946, מי שהביא מהולנד את החיסון של פה וטלפיים היו רופאי "החקלאית".

מה השינויים שעשיתם, בשנים האחרונות, ל"הצעת" החקלאית הוותיקה?

העולם הוא של מותגים, של יצירת בידול, לפני מספר שנים החלטנו על רענון סמלי האגודה.

את הסמל החדש עיצב ירון, הבן של מיודענו, יוסי בוגן מיפעת. הכנסנו את העיתון - "החקלאיתון" שמעביר מידע ישיר לחקלאים, עשינו כובעים וחולצות עם סמלי האגודה. בדבר אחד לא נגענו - בשם האגודה. זה היה צעד רחוק מדי, כי זה היה מנתק אותנו מהמייסדים ומכל המורשת. נאלץ לחיות עם השם הזה גם בשנים הבאות (אולי נתפשר על זה).

איך נראית החקלאית בשנים האחרונות, לאחר השינויים הרבים שעברה, בתהליך ההבראה?

השינויים המהותיים התבצעו במספר תחומים:

- התייעלות:** הורדת מספר האזורים - פחות רופאים רואים יותר פרות. יש לנו כיום כ-37 אזורים במקום 43 אזורים לפני 10 שנים. בסך הכול יש 37 רופאי שדה ועוד 10 מחליפים ו-2 רופאים בעבודות אחרות, במחסן וביחידת המחקרים + 1/2 משרה רפואת עדר.
- תקציב -** לפני 10 שנים הייתה החקלאית בגרעון גדול. מהלך ההתייעלות הפסיק את התקציב הגרעוני והצלחנו אף לאפשר, תמורת עבודה נוספת, לשלם תוספת שכר לרופאים.
- הלחץ הכלכלי על האגודה פחת וכיום היא מתנהלת בתקציב מאוזן וביציבות. רוב עלות השירות של החברים (כ-95%) מיועד לתשלום שכרם של הרופאים.
- את הפעילות השוטפת של הארגון מחזיקים בהכנסות: משכר דירה, מפעילות בחו"ל וממכירת תרופות.
- תרופות -** היינו תלויים במשך שנים בספק אחד בישראל בשם "וייטמד", חברת תרופות שהייתה שותפה עם החקלאית. חברת "וייטמד" פשטה את הרגל, עשינו בדיקה של מחירי תרופות והתברר שאנחנו משלמים מחירים הרבה יותר גבוהים ממה שנהוג בחו"ל. בצענו שינוי גישה ועברנו לבחינת הספקים עפ"י מחירי התרופות במדינות המקור שלהן. פנינו ישירות לספקים מחו"ל, היינו צריכים לעבור תהליך רישוי - הקמת "בית מסחר לתרופות", זהו רישוי של משרד הבריאות והשירותים הווטרינריים. במהירות שיא של שנתיים הצלחנו לקבל את כל האישורים ולהוציא רישיון והתחלנו במהלך

לאחר שנה, ניתן לומר שהמהלך מסתמן כהצלחה גדולה והנוכחות בפגישות השתפרה. את ימי העיון מארגנים רופאי "החקלאית" הנעזרים באנשי המקצוע בענף. בעת הצורך אנו מוסיפים גם הרצאות אחר-צ' בנושאים ספציפיים.

את התהליך כולו מוביל ד"ר נדב גלאון, הרופא הראשי. בנוסף, אנו מממנים לרופאים השתתפות בקבוצות דיון בין-לאומיות ומעודדים אותם לבצע מסלול התמחות בשיתוף עם בית הספר לוטרניריה.

החקלאית נהגה, בשנים האחרונות, לממן לרופא שהרצאתו התקבלה לכנס מקצועי, לצאת לחו"ל, להשתתף ולהשתלם באותו סמינר. כמו כן, אנחנו שולחים רופאים לכנסים מקצועיים ספציפיים לשם העמקה ולימוד.

החזון – הרופא סיים לימודיו ויש לו ידע תיאורטי גבוה וניסיון מקצועי נמוך. המטרה שהידע התיאורטי לא ישקע אלא יישאר גבוה ועדכני, בעוד שהניסיון המקצועי והמעשי ילך וישתפר.

החקלאית מצליחה לשמור על ייחודיות, בכך שהיא משלבת בין השטח לבין האקדמיה והמחקר. האגודה שותפה להגדרות מחקרים וביצועם ועל כן אנו רואים הצלחה ביישום אותם מחקרים.

מה קורה עם תנאי השירות של הרופאים, התגמול החומרי והזרמים להקטנת השחיקה, עם השנים?

אנו חיים בעידן מודרני, שבו יש משמעות אחרת לתרבות הפנאי ולכן קשה היום לשכנע רופא צעיר, שמסיים את לימודיו, לבוא ולשמש כרופא מחליף, למספר שנים, מבלי שיוכל לתכנן כראוי את הזמן הפנוי שלו אחר הצהריים וזאת, עד שיתפנה בעבורו אזור עבודה קבוע. כמו כן, נתפסת רפואה וטרינרית של חיות משק, כעבודת כפיים וככזו, למרות הצורך בהשכלה 7 שנים ועוד התמקצעות, כמו שאר עבודות הכפיים, מאבד המקצוע את המשיכה שלו אצל רופאים צעירים רבים. יש לציין, כי תהליך זה קורה באופן מואץ יותר בכל רחבי העולם המערבי.

אנשים צעירים שמסיימים לימודים, בעיקר נשים, לא רואים עצמם כרופאי חיות משק, אלא רופאי חיות מחמד ותחומים אחרים. כמענה לבעיה זאת, יוזם בית הספר לרפואה וטרינרית בסיוע "החקלאית", פתיחת מסלול לימודי מודגש לחיות מייצרות מזון.

אצלנו ב"החקלאית", יש עדיין יותר ביקוש מאשר היצע, כלומר, יש רופאים צעירים המבקשים לעבוד אצלנו ואנו נאלצים לדחותם, אך אני חש שאם המגמה תמשך, עלול להיווצר מצב של מחסור ברופאים.

השכר שמקבל רופא ב"החקלאית" הוא סביר (גבוה מהאקדמיה, ומהשכר למועסקים במרפאות הפרטיות) ונותן לדעתי תגמול הוגן.

שחיקה – רופא החקלאית זכאי ל-27 ימי חופש לשנה. כמו כן, התארגנו רופאינו בקבוצות עבודה וחלקם מצליחים אף לפנות יום עבודה בשבוע, מעבודתם השגרתית בשדה, ובכך מקטינים את השחיקה.

הסכם העבודה החדש, הגדיל, את הקשר בין מספר ראשי הבקר שבהם מטפל הרופא לשכרו. כחלק מההסכם ניסחנו קוד אתי המגדיר את המותר והאסור ביחסים שבין הרופא לאגודה.

מעבר לקבוצת הרופאים יש גם עובדי מנהלה שמסייעים למערכת לתפקד ברמה גבוהה.

אגפי השירות של האגודה ממוקמים ב"בית החקלאית" בקיסריה, שבה מועסקים כיום 18 עובדים.

הנהלת חשבונות – הרופאים מנפקים תעודות משלוח באמצעות מסופון. הרופא מתעדכן דרך המסופון ומעביר את החיובים על תרופות והוא

היחידה הוקמה, בשלב זה, על בסיס רופא שמתמקצע בביצוע מחקרים, ברמה ובאיכות הכי טובים.

המחקרים מתמקדים בבדיקת תרופות או בטיפולים חדשים, הרחבת תווית (הרחבת השימוש של תרופות קיימות לטיפול במחלות נוספות) ובדיקת יעילות של תרופות או טיפולים קיימים. ניסויים מסוג זה, יש בהם פוטנציאל כלכלי גדול תוך עמידה בכללים מחמירים מאוד של מדינות המערב. ניסויים שמבצעת "החקלאית" בעבור גורמים זרים, הם תעודת כבוד לרופאים ולרפתנים בישראל.

היחידה מאוזנת כספית ותרוויח בעתיד – עניין לרופאים ורווח צפוי לחקלאית.

מי הם הבעלים האמתיים של האגודה, שהרי עברו עשרות שנים ומבנה הבעלויות השתנה מאוד.

כמו ההתאחדות ותנובה, גם החקלאית צריכה לעסוק בשיוך האגודה לבעליה המעודכנים ולהגדיר מחדש את הבעלים, שהם אלה מקבלי השירות. בתום תהליך ההכנה, יובאו ההצעות לדיון ולאישור האספה הכללית של האגודה.

לכאורה, יש בעיה עם מקבלי השירות, שהם הבעלים. כל חברה שמספקת שירות לבעליה מתמודדת עם ניגוד עניינים, לכאורה, ורעיון האגודה השיתופית מהווה פתרון למצב עניינים זה. אצלנו נמצא לדעתי השילוב הטוב ביותר בין הצרכים של עובדי האגודה, הרופאים לבין הרפתן, שהוא הלקוח והבעלים. אנו מצליחים למנוע ניגוד אינטרסים בוטה, כי כל הצדדים מבינים את הצרכים של האחרים. רווחת החברים במיטבה והרופאים נותנים שירות מתאים.

הרופאים הם קבוצת עובדים משכילה עם הרבה ידע ויכולת, איך שומרים ומרחיבים את הידע המקצועי של הרופאים ומנתבים אותם גם לביטוי אישי מקדם?

בעבר היו מפגשים חודשיים באזורים, שבהם עברו על מקרים מהשטח והעבירו מידע בין הרופאים.

העולם המודרני מעמיד אתגר מכיוון שמידע זורם באינטרנט, בבלוגים ובקבוצות דיון ולכאורה, הצורך להיפגש וללבוש נושאים מקצועיים, קטן באופן משמעותי.

גם תרבות הפנאי של הרופאים השתנתה ופגישות אחר-הצהריים, שהיו נהוגות בעבר באופן קבוע הפכו לפחותות מתאימות. לאחר התלבטות גדולה החלטנו לבצע שינוי – כיום אנחנו בונים את השכלת המשך על בסיס של מפגש אחד בחודש, יום לימודים ביום שישי, שבו מעבירים הרצאות בנושא ספציפי וניתן להתמקד בתחומים שמעניינים את קהל הרופאים.

רופאי עמק הירדן ביום עיון של החקלאית

שיר השנה שהייתה מתוך קובץ "שירי פורים" של החקלאית, מילר 1992 מנגינה: האישה היחידה בחיי

שנה ושנתיים ביקשנו תוספת
ספרות מקצועית ובגדי עבודה
ועד הפועל ישב עם הוועד
הוציא להם מיץ וגם ת'נשמה

אה, כמה נחמד זה היה
פגישה כל שבועיים במשרד בחיפה
אה, כמה נחמד זה היה
ארוחת צהריים על חשבון החברה.

הוועד לחץ או לגמור הסחבת
כי זו לא שיטה וזה גם לא מוסר
או יפה החליט להפסיק את הג'סט
ביטל לאלתר את תלושי הבשר.

אה, איזה דפיקה נוראה
זה לעג לשכל ולעג לרש
אה, איזה דפיקה נוראה
מה יהיה עם הסטייקים ועם הגולש?

החברה לקחו את עצמם בידיים
כנסו ועשו אספה כללית
החליטו שמה שבטוח - ביטוח
ואת הביטוח כדאי להשבית.

אה, איזה תכנית גאונית
גם יפה הזיע ונתן רעד
אה, איזה תכנית פנטסטית
שעות נוספות הם עובדים במשרד.

או הודפס מניפסט מפורט וצנוע
משכורת פרטו של רופאי המוסד
על-יד הסכומים שהיו רשומים שם
גם רוטשילד עצמו ייראה כגמד.

אה, איזו סטירה זו הייתה
למי זה איכפת ולמי זה נחוץ
אה, איזו סטירה זו הייתה
האימפריה עמדה או לפני הפיצוץ.

הסוף רבותי הן גלוי וידוע
הושג השלום ועשינו פשרה
אמנם זה רחוק מלהיות אידיאלי
תודו חברים זה גם כלל לא נורא...

אה, איזה אידיליה הייתה
או הוחלט לעשות מסיבה בפורים
אה, איזה אידיליה עכשיו,
כולנו שמחים וכולנו שרים (2).

*הושר ע"י ה"לוס באר טוביאנוס". במקור: ע"י הגשש החיוור.

אופי מציג את האגודה באספה הכללית

מהווה תחליף לכתיבת מרשם. ובכך חוסך עבודת ניירת ומקטינים טעויות
הנהלת החשבונות מוודאת שהתהליך מתבצע ללא טעויות.

מחסן תרופות - התרופות מגיעות ברובן מחו"ל. מחסן התרופות מייבא
בעצמו כ-50% מהתרופות והשאר מגיע מנציגי חברות מקומיים. את
המשלוחים לרופאים. הם עובדים תחת ISO, רמת ניהול המלאי גבוהה,
כך שיש מעט פחת הנובע מאובדן או פגות תוקף של תרופות.

מחלקת הביטוח - בידול הבקר לחלב המטופל באינטנסיביות ונשמר ע"י
הבעלים משאר בעלי החיים, אפשר לנו לשכנע את המבטחים להוריד את
מחיר הביטוח. מהלך זה שהחל על ידי "החקלאית", ביחד עם חברת
הביטוח - כלל, חייב את יתר החברות בשוק להתיישר ולהוריד גם את
המחירים.

יחידת הרכב ואחזקת הבניין - מצאנו, כי עבורנו, אחזקת עצמית של
הרכב היא הצורה היעילה ביותר לשרת את הרופאים.
בקרום נביא להנהלה תכנית לבניית קומה שלישית לצרכי השכרה וננסה
לשכנע את גופי החלב האחרים להצטרף ולעבוד מהבית הזה, כאן
בקיסריה.

90 שנה עברו מהר על החקלאית והיא שמורה היטב, כיצד ייראה בעתיד, המבנה של האגודה ועבודת הרפואה בשדה?

מקצוע הווטרינריה המסורתית, שבו הרופא בודק היריון ושיפוט גופני,
מאז ע"י הטכנולוגיה - אולטרסאונד ואמצעים אחרים ולכן, כדי
להתקיים, צריך המקצוע לבחון את עצמו, כל פעם מחדש, ולהיות מוכן
להשתנות בקצב הזמן.

אני מאמין כי על "החקלאית" לקחת על עצמה את התפקיד של המובילה
בתהליך. עלינו להתמקד במקצועות ובתחומים הדורשים מחשבה, מבט
כולל, השכלה, פיתוח תחומים חדשים, מחקרים והתמודדות עם מחלות
כרוניות. כמו כן, אנו יכולים להתמודד עם האיומים הקיים באופן תמידי על
הרפת הישראלית, בהיותנו ממוקמים בצומת מוכת מחלות, ולהופכו
להזדמנות. זאת, על ידי מציאת תשובות למחלות ולמגפות, שעלולות
לתקוף בעתיד את אירופה, שהולכת ומתחממת ובכך להיות מובילים
במתן התשובות לאיומים אלו, באמצעות הידע והיכולות שלנו.

בשנים הבאות תמשיך רפואת השדה להיות החלק העיקרי והמהותי
בפעילות שלנו. אך אנו צריכים להיות אלה המובילים טכנולוגיות חדשות,
שמסייעות לרופא השדה בעבודתו, תוך שימוש בכלים מודרניים לשיפור
היעילות הכלכלית של הרפת. ■